



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 1/14

FACULTATEA MEDICINĂ I
PROGRAMUL DE STUDII OPTOMETRIE
CATEDRA DE OFTALMOLOGIE ȘI OPTOMETRIE

APROBAT

la ședința Comisiei de Asigurare a Calității și
Evaluării Curriculare în Medicină

Proces verbal Nr. ___ din _____

Președinte _____
(grad didactic, titlu științific)

Nume, prenume _____
(semnătura)

APROBAT

la ședința Consiliului Facultății de

Proces verbal Nr. ___ din _____

Decanul Facultății _____
(grad didactic, titlu științific)

Nume, prenume _____
(semnătura)

APROBAT

la ședința Catedrei de Oftalmologie și Optometrie

Proces verbal Nr. 09 din 18.03.2022

Șef catedră: dr. hab. șt. med., prof. univ.

Cușnir Valeriu _____

(semnătura)

CURRICULUM

**DISCIPLINA Stagiul practic: TEHNICI INVESTIGATIVE ÎN EXAMINAREA
VEDERII ȘI PRESCRIEREA CORECȚIEI OPTICE**

Ciclul I, Licență

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Curriculum elaborat de colectivul de autori:

Cușnir Valeriu d.h.ș.m., prof. univ.

Dumbrăveanu Lilia d.ș.m., conf. univ.

Chișinău, 2022



CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 2/14	

I. PRELIMINARII

- **Prezentarea generală a disciplinei: locul și rolul disciplinei în formarea competențelor specifice ale programului de formare profesională / specialității**

Disciplina „Stagiul practic la Optometrie” fiind un compartiment prin excelență dinamic, își revendică dreptul la implementare în practica medicală, atât prin prisma dezvoltării manoperelor practice, dar și prin dezvoltarea abilităților de comunicare al beneficiarului în interacțiune cu pacientul. Examinarea bolnavilor prevede organizarea unui complex de măsuri de ordin general, indiferent de maladie, precum și a unor măsuri speciale și însușirea anumitor manopere practice privind îngrijirea pacienților cu vicii de refracție.

Stagiul practic la Optometrie este efectuat la bazele clinice ale catedrelor USMF „Nicolae Testemițanu”. Stagiul practic clinic al studenților anului II, facultatea Medicina este efectuat în după semestrul IV cu susținerea examenului.

- **Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională**

Modelul de formare abordat în cadrul acestui curs de calificare răspunde modelului de alternanță integrativă teorie-practică. Acțiunea formativă presupune parteneriatul profesioniștilor (formator în cadrul cursurilor teoretice, instructor de practica, echipa de primire în stagiul, etc.) în vederea formării competențelor fiecărui beneficiar în parte.

Interacțiunea permanentă și în complementaritate între formatori și beneficiarii de la locul de stagiul permit adevăratea permanentă a noțiunilor teoretice și practice, stimulează reflecția asupra activităților realizate, stimulează inițiativa și asumarea responsabilităților de către student, permit investiția personală a studenților la locul de stagiul.

Organizarea activităților practice favorizează realizarea unor prac-tici individuale în cadrul grupului de cursanți pe parcursul derulării modulului de formare, realizarea legăturii între conținuturile teoretice și deprinderile solicitate pentru o anumită competență, realizarea unor sarcini ținând cont de beneficiar și de activitățile realizate sau planificate de către echipa serviciului în care își desfășoară activitatea.

Obiectivele stagiului sunt structurate pentru a favoriza completarea cunoștințelor și abilităților și principiilor generale de etică și deontologie medicală, prin acumularea deprinderilor practice de examinare adecvată a bolnavului, familiarizării beneficiarilor cu principiile examinării bolnavilor și cu utilajul și instrumentarul medical și însușirea regulilor esențiale, privind protecția muncii în instituțiile curativ-profilactice, igienei spitalicești și personale a bolnavului..

- **Limbile de predare a disciplinei:** română.
- **Beneficiari:** studenții anului II, semestrul IV, facultatea Medicină 1.



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 3/14

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei		Stagiul practic	
Denumirea disciplinei		TEHNICI INVESTIGATIVE ÎN EXAMINAREA VEDERII ȘI PRESCRIEREA CORECȚIEI OPTICE	
Responsabil (i) de disciplină		Conf. univ. Dumbrăveanu Lilia	
Anul	II	Semestrul/Semestrele	IV
Numărul de ore total, inclusiv:			90
Curs	0	Stagiu clinic	60
Seminare	0	Lucrul individual	30
Forma de evaluare	E	Numărul de credite	3



III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

✓ ***La nivel de cunoaștere și înțelegere:***

- să cunoască competențele de bază ale examinării pacienților cu diverse vicii de refracție.
- să cunoască managementului pacientului cu deficiență a vederii.
- să cunoască fundamentele conceptuale ale deontologiei și eticii medicale;
- să cunoască abilitățile de comunicare a personalului medical în interacțiunea cu pacientul;
- să cunoască principiile organizării asistenței medicale;
- să cunoască obligațiunile personalului medical în instituțiile medicale;
- metodelor verbale, non-verbale, în scris de comunicare cu pacientul și rudele lui;
- să perfecțeze gândirea clinică, iscusința de a analiza și a sistematiza;
- să dezvolte abilitățile de comunicare al personalului medical cu pacientul privind efectuarea unor manevre medicale.
- să obțină cunoștințe în însușirea anumitor manopere practice vizavi de examinarea pacienților.
- să obțină cunoștințe în însușirea abilităților practice vizavi examinarea analizatorului vizual.

✓ ***La nivel de aplicare:***

- să aplice cunoștințele teoretice în practica activității profesionale și sociale;
- să aplice cunoștințele în domeniul deontologiei și eticii medicale;
- să aplice cunoștințele și deprinderile practice de comunicare interpersonală în interacțiunea cu pacienții;
- să aplice tehnicile de comunicare eficientă medic-pacient pe parcursul examenului medical;
- sa aplice metodologia examinării refracției obiective.
- Sa aplice metodologia refracție subiective.
- Sa aplice tehnica refractometriei.
- Sa aplice retinoscopia si croscilindrul.
- Sa efectueze acuitatea vizuală și PD.
- Sa aplice tehnica biomicroscopului la examinarea pacientului.
- Să efectueze testul pinhole

✓ ***La nivel de integrare:***

- facilitarea adoptării atitudinii centrate pe pacient în practică;
- înțelegerea importanței abordării integrale și individualizate a pacienților;
- sa posede abilități de implementare și integrare a cunoștințelor disciplinei – optometrie în practica medicală;
- sa fie apt de a evalua și autoevalua obiectiv cunoștințele în domeniu;



CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 5/14

- să aprecieze importanța cunoștințelor vizavi de comunicarea personalului medical cu pacient.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Pentru realizarea stagiului practic in Optometrie din anul II de studii, se necesită următoarele:

- cunoștințe fundamentale în optometrie;
- cunoașterea limbii de predare;
- competențe digitale (utilizarea internetului, procesarea documentelor, tabelelor electronice și prezentărilor);
- abilitatea de comunicare și lucru în echipă;
- calități-toleranță, compasiune, autonomie, inițiativă și empatie.



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 6/14

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Cursuri (prelegeri), lucrări practice/ lucrări de laborator/seminare si lucru individual

Nr. d/o	TEMA	Nr. de ore			
		Prelegeri	Seminare	Activitate clinică	Lucru individual
1.	Principiile eticii și deontologiei medicale. Aspectul psihologic lucrător medical-pacient.	0	0	6	3
2.	Importanța examinării pacienților cu erori de refracție	0	0	6	3
3.	Principiile organizării asistenței oftalmologice. Obligațiunile personalului medical în instituțiile medicale specializate.	0	0	6	3
4.	Refracția obiectivă. Refractometru, autorefractometru. Colectarea istoricului de caz (anamnezei) la pacienți cu erori de refracție.	0	0	6	3
5.	Determinarea acuității vizuale pentru departe și aproape, utilizarea sistemelor Snellen și logMAR.Prescrierea ochelarilor pentru miopi.	0	0	6	3
6.	Refracția subiectivă. Determinarea PD. Retinoscopia.Cros cilindrul.Prescrierea ochelarilor pentru hipermetropi.	0	0	6	3
7.	Examinarea pacienților cu presbiopie. Efectuarea testului+1, balanței binoculare, controlului acomodăției.Prescrierea ochelarilor pentru presbiopi.	0	0	6	3
8.	Microscopie cu lampă cu fantă: principiile de bază ale biomicroscopului. Tehnică și modul de examinare a diferitor structuri oculare. Aplicațiile clinice ale biomicroscopiei.	0	0	6	3
9.	Topografia corneei: principiile de bază, tehnică și modul de examinare. Aplicații clinice ale topografiei corneei. Prescrierea ochelarilor la pacienți cu astigmatism.	0	0	6	3
10	Presiunea intraoculară: principiile de bază, tehnică și modul de examinare.Aplicații clinice.Principii ale prescrierii ochelarilor de-a gata, indicații și contraindicații.	0	0	6	3
Total		0	0	60	30



VI.OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Capitolul 1. „Introducere în tehnicile investigative în examinarea vederii și prescrierea corecției optice”.	
<ul style="list-style-type: none">• Să definească optometria .• Să cunoască istoria optometriei• Să definească etapele pregătirii unui specialist în optometrie;• Să cunoască principiile pregătirii optometriștilor în SUA;• Să definească școlile optometrice europene;• Să aplice dreptirile și obligațiile optometristului în activitatea profesională;• Să definească școala optometrică din România• Să cunoască etapele pregătirii optometriștilor în Moldova.• Să cunoască ochiul ca instrument optic• să definească punctele cardinale ale sistemului optic al ochiului• să cunoască structura retinei,• să explice rolul bastonașelor și al conurilor• să cunoască calea vizuală de la nivelul retinei la cortexul vizual• să aplice aspectele anatomice ale ochiului în aprecierea refracției oculare	<ol style="list-style-type: none">1.Definiția optometriei .2.Istoria optometriei3.Etapele pregătirii unui specialist în optometrie;4.Principiile pregătirii optometriștilor în SUA;5.Școlile optometrice europene;6.Dreptirile și obligațiile optometristului în activitatea profesională;7.Școala optometrică din România8.Optomertia în Moldova.9.Ochiul ca instrument optic10.Punctele cardinale ale sistemului optic al ochiului11.Anatomia retinei,12.Rolul bastonașelor și al conurilor13.Calea vizuală de la nivelul retinei la cortexul vizual14.Aspectele anatomice ale ochiului în aprecierea refracției oculare15.Mediile optice transparente ale ochiului
Capitolul 2. „Acuitatea vizuală, metode de determinare, sistemul Snellen și logMAR, diagrame pentru copii și persoane cu deficiențe vizuale”.	
<ul style="list-style-type: none">• Să cunoască definiția acuității vizuale• să definească importanța măsurării acuității vizuale• să cunoască tipurile de măsurare a acuității vizuale• să demonstreze diferite tipuri de optotipe pentru determinarea acuității vizuale• Să aplice măsurarea și să înregistreze acuitatea vizuală la distanță• Să definească acuitatea vizuală de aproape• Să integreze testului stenopeic• să demonstreze rezultatele testului stenopeic	<ol style="list-style-type: none">1. Ochi hipermetrop2. Acuitate vizuală3. vedere de aproape4. vederea la distanță5. optotip6. diagrama LogMar7. fracțiile Snellen8. optotip ” E rostogolit”9. optotip pentru vederea de aproape10. acuitate vizuală stenopeică11. interpretarea rezultatelor testului stenopeic



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 8/14

Obiective	Unități de conținut
<ul style="list-style-type: none">• să aplice testul stenopeic pentru a măsura și înregistra acuitatea vizuală• să definească cauzele posibile, simptomele și tratamentul ambliopiei• să cunoască când să recomande examinarea suplimentară a unui pacient cu vedere slabă, bazându-se pe rezultatele testului stenopeic	
Capitolul 3. Presiunea intraoculară. Metode de determinare și evaluare. OCT – p.n.o., indicații, principiul metodei, interpretarea rezultatelor.	
<ul style="list-style-type: none">• Să cunoască definiția presiunii intraoculare. Particulăți anatomice.• Să definească metodele de determinare ale presiunii intraoculare.• Să cunoască indicațiile și contraindicațiile tonometriei.• Să definească PIO țintă.• Să cunoască cauzele presiunii intraoculare crescute/hipertensiunii.• Să cunoască conduita în cazul presiunii intraoculare crescute/hipertensiunii.• Să cunoască rolul OCT p.n.o. la pacientul cu glaucom.• Să definească rezultatele OCT p.n.o. la pacientul cu glaucom.• Să cunoască și să argumenteze necesitatea OCT p.n.o. în diagnosticul diferențial al glaucomului.	<ol style="list-style-type: none">1. Definiția presiunii intraoculare. Particulăți anatomice.2. Metodele de determinare ale presiunii intraoculare.3. Indicațiile și contraindicațiile tonometriei.4. PIO țintă, importanța clinică pentru pacientul glaucomatos.5. Cauzele presiunii intraoculare crescute/hipertensiunii.6. Conduita în cazul presiunii intraoculare crescute/hipertensiunii.7. Rolul OCT p.n.o. la pacientul cu glaucom.8. Rezultatele OCT p.n.o. la pacientul cu glaucom.9. Argumentarea necesității OCT p.n.o. în diagnosticul diferențial al glaucomului. Conduita optometristului.



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 9/14	

**VII.COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI
TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU**

✓ **COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE):**

- **CPS1.** Organizarea și dirijarea activității unităților optice, perfecționarea capacității de autonomie decizională.
- **CPS2.** Examinarea preliminară a aparatului vizual.
- **CPS4.** Examinarea câmpului vizual și a polului anterior și posterior al globului ocular.

✓ **COMPETENȚELE TRANSVERSALE:**

- **CT1.** Autonomie și responsabilitate în activitate.

✓ **FINALITĂȚILE DE STUDIU**

- Să recunoască factorii de risc pentru patologiile oculare.
- Să recunoască manifestările specifice maladiilor sistemice și să interpreteze semnele și simptomele condițiilor neurologice.
- Să consilieze și să informeze cu privire la gestionarea selecției a celor mai comune patologii oculare.
- Să facă referire legată de cercetare și evoluție.
- Să actualizeze cunoștințele în patologia oculară.
- Să poată recomanda când este necesară consultația oftalmologului, și să acorde consiliere adecvată pacienților care nu au nevoie de sesizarea specialistului.
- Să aplice cunoștințele în practică pentru a preveni patologiile oculare și a condițiilor de apariție.



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 10/14

VIII. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
	Lucrul cu sursele informaționale:	Lecturarea prelegerii sau materialul din manual la tema respectivă, cu atenție. Citirea întrebărilor din temă, care necesită o reflecție asupra subiectului. De făcut cunoștință cu lista surselor informaționale suplimentare la tema respectivă. De selectat sursa de informație suplimentară la tema respectivă. Citirea textului în întregime, cu atenție și scrierea conținutului esențial. Formularea generalizărilor și concluziilor referitoare la importanța temei/subiectului.	Capacitatea de a extrage esențialul; abilități interpretative; volumul muncii	Pe parcursul stagiului practic
	Lucrul cu caietul de lecții practice:	Până la rezolvarea sarcinilor din caiet de a analiza informația și imaginile de la tema respectivă din prelegere și manual. Rezolvarea sarcinilor consecutiv. Formularea concluziilor la finele fiecărei lecții. Verificarea finalităților lecției respective și aprecierea realizării lor. Selectarea informații suplimentare, folosind adrese electronice și bibliografia suplimentară.	Volumul de muncă, rezolvarea problemelor de situație, abilitatea formulării concluziilor	Pe parcursul stagiului practic
	<i>Aplicarea diferitor tehnici de învățare</i>		Volumul de muncă, gradul de pătrundere în esența diferitor subiecte, nivelul de argumentare științifică, calitatea concluziilor, elemente de creativitate, demonstrarea înțelegerii problemei, formarea atitudinii personale	Pe parcursul stagiului practic
	<i>Lucrul cu materiale on-line</i>	Autoevaluarea on-line, studierea materialelor on-line de pe SITE catedrei, exprimarea opiniilor proprii prin forum și chat	Numărul și durata intrărilor pe SITE, rezultatele autoevaluărilor	Pe parcursul stagiului practic
	<i>Pregătirea și susținerea caietului de practică</i>	Selectarea temei cercetării, stabilirea planului cercetării, stabilirea termenilor realizării. Stabilirea componentelor proiectului / prezentării PowerPoint – tema, scopul, rezultate, concluzii, aplicații practice, bibliografie. Recenzii colegi. Recenzii profesori	Volumul de muncă, gradul de pătrundere în esența temei proiectului, nivelul de argumentare științifică,	Pe parcursul stagiului practic



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 11/14

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
			calitatea concluziilor, elemente de creativitate, formarea atitudinii personale, coerența expunerii și corectitudinea științifică, prezentarea grafică, modalitatea de prezentare	



X.SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

- **Metode de predare utilizate**

Stagiul practic: Tehnici investigative în examinarea vederii și prescrierea corecției optice este efectuat la baza IMSP SCM 3 „SF. Treime”. Studenții vor completa caietele de lucrari individuate și se vor documenta cu diverse documente medico - sanitare. Pe parcursul stagiului practic, studenții vor examina și supraveghea pacienți cu diferite patologii oculare, inclusiv vicii de refracție (miopie, hipermetropie, astigmatism). La finele stagiului practic cunoștințele studentului sunt evaluate, forma de evaluare este examen cu obținerea a 3 credite de studii. După stagiul practic, caietele se păstrează la catedra Oftalmologie și Optometrie.

- **Metode de învățare recomandate**

- **Observația** - Identificarea elementelor caracteristice unor structuri sau fenomenelor oculare, descrierea acestor elemente sau fenomene.
- **Analiza** - Descompunerea imaginară a întregului în părți componente. Evidențierea elementelor esențiale. Studiarea fiecărui element ca parte componentă a întregului.
- **Analiza schemei/figurii** - Selectarea informației necesare. Recunoașterea în baza cunoștințelor și informației selectate structurile indicate în schemă, desen. Analiza funcțiilor/rolului structurilor recunoscute.
- **Comparația** - Analiza primului obiect/proces dintr-o grupă și determinarea trăsăturilor lui esențiale. Analiza celui de-al doilea obiect/proces și stabilirea particularităților lui esențiale. Compararea obiectelor/proceselor și evidențierea trăsăturilor comune. Compararea obiectelor/proceselor și determinarea deosebirilor. Stabilirea criteriilor de deosebire. Formularea concluziilor.
- **Clasificarea** - Identificarea structurilor/proceselor pe care trebuie clasificate. Determinarea criteriilor în baza cărora trebuie făcută clasificarea. Repartizarea structurilor/proceselor pe grupe după criteriile stabilite.
- **Elaborarea schemei** - Selectarea elementelor, care trebuie să figureze în schemă. Redarea elementelor alese prin diferite simboluri/culori și indicarea relațiilor între ele. Formularea unui titlu adecvat și legenda simbolurilor folosite.
- **Modelarea** – Identificarea și selectarea elementelor necesare pentru modelarea fenomenului. Imaginarea (grafic, schematic) a fenomenului studiat. Realizarea fenomenului respectiv folosind modelul elaborat. Formularea concluziilor, deduse din argumente sau constatări.
- **Experimentul** – Formularea unei ipoteze, pornind de la fapte cunoscute, cu privire la procesul/fenomenul studiat. Verificarea ipotezei prin realizarea proceselor/fenomenelor studiate în condiții de laborator. Formularea concluziilor, deduse din argumente sau constatări.

- **Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei);**

„Brainstorming”, „Multi-voting”; „Masa rotunda”; „Interviul de grup”; „Studiul de caz”; „Controversa creativa”; „Tehnica focus-grup”, „Portofoliu”.



CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 13/14

Lucrări practice virtuale

- **Metode de evaluare** (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale).

✓ **Curentă:** control frontal sau/și individual prin

- (a) aplicarea testelor docimologice,
- (b) rezolvarea problemelor/exercițiilor,
- (c) analiza studiilor de caz
- (d) realizarea unor jocuri de rol la subiectele discutate.

✓ **Finală:** examen

Nota finală se va alcătui din nota medie de la trei lucrări de control și proiect științific semestrial (cota parte 0.5), proba test final în sistem computerizat (cota parte 0.5).

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală (asistate la calculator, testare) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Scala de notare

GRILA NOTELOR INTERMEDIARE (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de Notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,0	6	
6,01-6,50	6,5	D
6,51-7,00	7	
7,01-7,50	7,5	C
7,51-8,00	8	
8,01-8,50	8,5	B
8,51-8,00	9	
9,01-9,50	9,5	A
9,51-10,0	10	

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca "absent" și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.



**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ
PENTRU STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 14/14

XI. BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ

A. Obligatorie:

1. Dumitrache, Marieta. Tratat de oftalmologie. Vol. 1 / M. Dumitrache. - Bucuresti : Editura Universitara "Carol Davila", 2012 (7 ex.)
2. Bowling, Brad. Kanski's clinical ophthalmology : a systematic approach. - 8th ed.. - [S. l.] : Elsevier, 2016 (3 ex.)
3. Rabbetts, Ronald B.. Bennett & Rabbetts' clinical visual optics / Ronald B. Rabbetts. - 4th ed.. - EdinburghNew York : Butterworth Heinemann : Elsevier, 2007 (6 ex.)
4. Розенблюм, Юрий Захарович. Оптометрия : подбор очков / Ю. З. Розенблюм. - Москва : Медицина, 1991 (2 ex.)
5. Protocol clinic national PCN-378 „Glaucomul primar la adult”, Chișinău, 2020
6. Protocol clinic national „Cataracta senilă”, Chișinău, 2008

B. Suplimentară:

1. Bernhard H. Blaustein 1996. "Ocular manifestation of Neurologic Disease". Mosby forlag: ISBN:0-8151-0507-x.